

7.9.2023
23.6.2021TRE:3428/10.03.03/2023
TRE:4007/10.03.03/2021
PIRELY/4150/2021

Pirkanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus
kirjaamo.pirkanmaa@ely-keskus.fi

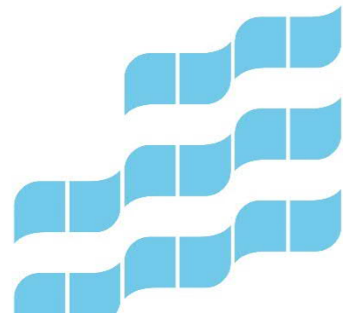
TAMPEREEN KAUPUNGIN SELVITYS KOSKIEN ELY-KESKUKSEN KAUPUNGILLE OSOITTAMAA SELVITYSPYYNTÖÄ JA KUULEMISTA

TAUSTA JA SAATE

Pirkanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle (jäljempänä myös ELY-keskus) on tehty kantelu (pvm 8.3.2021). Kantelun aiheena on Tampereen kaupungin alueella olevien kävely- ja pyöräteiden talvikunnossapidon laiminlyönti ja väylien käyttäjien turvallisuuden vaarantaminen. ELY-keskus on kantelun tiimoilta tehnyt lausuntopyynnön (pvm 21.5.2021) Tampereen kaupungille. Tampereen kaupungin rakennuttamisjohtaja on antanut ELY-keskukselle asiaa koskevan lausunnon (29.6.2021 § 155).

ELY-keskus on osoittanut kaupungille asiakirjapyyntön (pvm 28.7.2022). Asiakirjapyyntössä kaupunkia pyydettiin viivytyksettä toimittamaan ne asiakirjat, joihin kaupungin lausunnossa oli viitattu verkkosivuosoitteiden kautta. Pyyntön 29.7.2022 tiedoksi saatuaan kaupunki toimitti pyydettyt asiakirjat viipymättä (29.7.2022).

ELY-keskus on osoittanut Tampereen kaupungille vireillä olevaa asiaa koskevan selvityspyyntön ja kuulemisen (pvm 14.6.2023) pyytäen kaupungilta lausuntoa 15.8.2023 mennessä. Selvityspyyntö on samansisältöinen kuin aiempi lausuntopyyntö (pvm 21.5.2021), mutta laajenuksena alkuperäiseen lausuntopyyntöön kaupungilta on

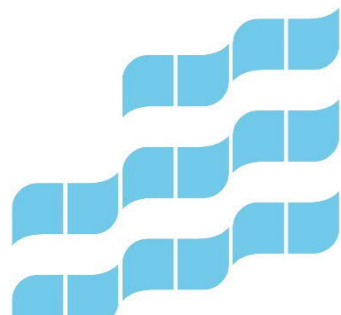
7.9.2023
23.6.2021TRE:3428/10.03.03/2023
TRE:4007/10.03.03/2021
PIRELY/4150/2021

pyydetty selvitystä siitä, miten talvikunnossapito on järjestetty talvikausilla 2021–2022 ja 2022–2023. Lisäksi selvityspyynnössä on varattu kaupungille mahdollisuus esittää käsityksensä mahdollisen uhkasakon asettamisesta kunnossapitolain 16 §:n 2 momentissa tarkoitetussa menettelyssä. Kaupunki on pyytänyt, ja ELY-keskus on myöntänyt lisääaikaa kaupungille 8.9.2023 saakka lausunnon antamiseksi.

Tampereen kaupunki on päivittänyt asiaa koskevan aiemman lausuntonsa. Pääosin Tampereen kaupunki uudistaa asiassa aiemmin antamansa lausunnon ja antaa selvityksen siitä, miten kunnossapito on järjestetty talvikausilla 2021–2022 ja 2022–2023.

ASIA

Tampereen kaupungin lausunto ELY-keskukselle koskien kantelijan toimittamia asiakirjoja ja toimenpidepyyntöä sekä ELY-keskuksen selvityspyyntöä ja kuulemista.

7.9.2023
23.6.2021

TRE:3428/10.03.03/2023
TRE:4007/10.03.03/2021
PIRELY/4150/2021

VIITTEET

ELY-keskus/Selvityspyyntö ja kuuleminen pvm 14.6.2023, PIRELY/4150/2021

Tampereen kaupunki/Asiakirjatoimitus s-postilla 29.7.2022, TRE:4007/10.03.03/2021

ELY-keskus/Asiakirjapyyntö pvm 28.7.2022, PIRELY/4150/2021

ELY-keskuksen lausuntopyyntö pvm 21.5.2021, PIRELY/4150/2021

Kantelu 8.3.2021 ja täydennykset 22.3.2021 ja 23.4.2021

KANTELUN PERUSTEET

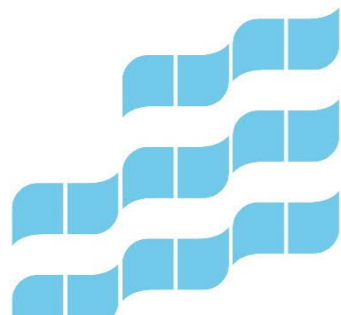
Kadun ja eräiden yleisten alueiden kunnossa- ja puhtaanapidosta annetun lain (669/1978, jäljempänä *kunnossapitolaki*) 16 §:n 2 momentin mukaan, jollei kunta täytä sille kuuluvaa kadun ja yleisten alueiden kunnossapito- ja puhtaanapitovelvollisuutta, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus voi velvoittaa kunnan siihen sakon uhalla. Kantelussa pyydetään ELY-keskusta ryhtymään toimenpiteisiin mainitun säännöksen mukaisen menettelyn käynnistämiseksi talvikunnossapitovelvollisuuden laiminlyöntien vuoksi Tampereen kaupungin alueella.

LAUSUNNON ANTAJA

Tampereen kaupunki

LAUSUNTO

Tampereen kaupunki lausuu, että se on täyttänyt kunnossapitolain mukaisen kunnossa- ja puhtaanapitovelvollisuuden. Tampereen kaupungin kanta on, että

7.9.2023
23.6.2021TRE:3428/10.03.03/2023
TRE:4007/10.03.03/2021
PIRELY/4150/2021

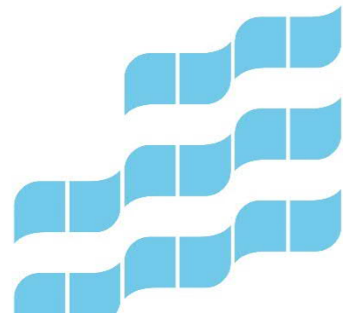
kantelussa esitetylle näkemykselle kunnossapidon laiminlyönnistä ja siitä mahdollisesti aiheutuville seuraamuksille, kuten uhkasakko, ei ole perusteita.

YLEISPERUSTELUT

Kunnossapitolain lähtökohta on, että väylät pidetään liikenteen tarpeiden edellyttämässä tyydyttävässä kunnossa. Tampereen kaupungin tekemissä kunnossapidon sopimusehdoissa kuvattu laatutaso on vähintään hyvä ja pääosin kiitettävä. Kaupungin tavoite kunnossapidon tasosta on yleisesti korkeampi kuin lain edellyttämä tyydyttävä taso, mikä kuvastaa Tampereen kaupungin tahtoa toimia katujen ja muiden yleisten alueiden kunnossapidon osalta korostetun huolellisesti. Tampereen kaupungin järjestämän talvikunnossapidon tyytyväisyyskyselyn mukaan talvikaudella 2020–2021 kunnossapidon taso on kaikkien kulkumuotojen osalta ollut kohtuullisen hyvä, mikä osaltaan tukee edellä kerrottua.

YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT JA VASTAUKSET SELVITYSPYYNNÖSSÄ ESITETTYIHIN KYSYMYKSIIN

Tampereen kaupunki on laatinut tämän lausunnon vastaukseksi ELY-keskuksen kaupungille osoittamaan lausuntopyyntöön pvm 21.5.2021 ja sitä täydentävään selvityspyyntöön pvm 14.6.2023 (PIRELY/4150/2021). Tampereen kaupunki on kuullut Tampereen Infra Oy:tä lausuntopyynnössä esitettyä koskien. Kaupungin lausunto koostuu kolmesta osiosta: Ensimmäisessä osiossa (A) vastataan ELY-keskuksen lausunto-/selvityspyyntöissään esittämiin kysymyksiin vastausten ollessa numeroitu lausunto-/selvityspyyntöön mukaisesti (1–8). Toisessa osiossa (B) kaupunki lausuu vastauksensa

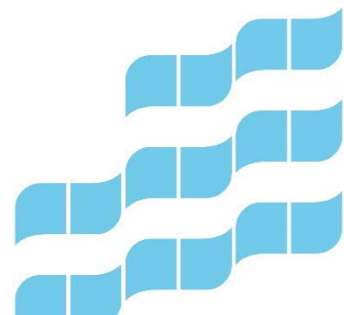
7.9.2023
23.6.2021TRE:3428/10.03.03/2023
TRE:4007/10.03.03/2021
PIRELY/4150/2021

koskien kantelun laatineen henkilön toimittamaa aineistoa (valokuvat ja videot), johon ELY-keskus on lausunto-/selvityspyynnöissään kaupunkia kehottanut kiinnittämään huomiota. Kolmannessa osiossa (C) kaupunki antaa talvikausia 2021–2022 ja 2022–2023 koskevan selvityksensä.

Tampereen kaupungilla on lausuntoa antaessaan ollut käytettävissään ELY-keskuksen lausunto-/selvityspyyntöjen liitteissä mainittu aineisto. Kaupungin lausunto on käsitelty Rakennuttaminen ja ylläpito -palveluryhmän johtoryhmässä 16.6.2021 (A- ja B-osiot) ja Kaupunkiympäristön palvelualueen johtoryhmässä 23.6.2021 (A- ja B-osiot) sekä lisäksi 6.9.2023 päivitettyiltä osin.

A) Vastaukset ELY-keskuksen selvityspyynnössään esittämiin kysymyksiin

- 1) Tampereen kaupunki on huolehtinut kunnossapitolain 3 §:n 1 momentin mukaisista velvoitteista seuraavasti: Katujen ajoradat on luokiteltu kolmeen (I, II ja III) kunnossapitoluokkaan väylien liikenteellisen merkityksen perusteella. Kunnossapitoluokkaan I kuuluvat vilkasliikenteiset pääkadut, kunnossapitoluokkaan II muut pääkadut ja kokoojakadut ja kunnossapitoluokkaan III asuntokadut. Kevytväylät on puolestaan luokiteltu neljään (A+, A, B ja B2) kunnossapitoluokkaan väylien liikenteellisen merkityksen perusteella. Kunnossapitoluokkaan A+ kuuluvat seudulliset laatukäytävät, kunnossapitoluokkaan A alueelliset ja kunnan sisäiset pääreitit ja kunnossapitoluokkaan B muut kävelyn ja pyöräilyn väylät. Kunnossapitoluokkaan B2 kuuluvilla väylillä ei ole talvikunnossapitoa.

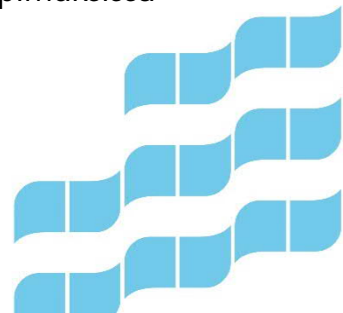

7.9.2023
23.6.2021TRE:3428/10.03.03/2023
TRE:4007/10.03.03/2021
PIRELY/4150/2021

Luokittelemalla väylät tarkoituksenmukaisiin kunnossapitoluokkiin pyritään varmistamaan kullekin väyläosuudelle tarkoituksenmukainen ja vähintään lain vaatimukset täyttävä tyydyttävä kunnossapidon laatutaso muun muassa väylän liikenteellinen merkitys huomioiden. Kullekin kunnossapitoluokalle on laadittu erilliset laatuvaatimukset. Tampereen kaupunki noudattaa liikennealueiden kunnossapidossa Tampereen kaupunkiseudun kuntien yhteistyössä laatimaa tuotteistusta (jäljempänä myös seututuotteistus), jossa on muun muassa kuvattu eri kunnossapitoluokkien laatuvaatimukset. Liikenneväylien ylläpidon tuotteistus on toimitettu ELY-keskukselle tiedoksi 29.7.2022 (vastaus asiakirjapyyntöön pvm 28.7.2022).

Laatuvaatimukset on kirjattu yleisten alueiden kunnossapidon palvelusopimukseen, jonka piirissä ovat kaikki Tampereen kaupungin kadut ja muut yleiset alueet kuten torit ja aukiot. Kunnossapidon palvelusopimus (2020) on tämän lausunnon liitteenä (Liite 2). Vuoden 2020 kunnossapidon palvelusopimusta on päivitetty, mutta talvikunnossapidon laatuvaatimukset ovat säilyneet seututuotteistuksen mukaisina.

- 2) Liikenneväylien talvikunnossapitoon sisältyvät tehtäväkokonaisuudet (mm. lumen ja sohjon poisto, liukkaudentorjunta ja liukkaudentorjuntamateriaalin poisto) on määritelty ja sisällytetty kunnossapidon sopimukseen. Laatutason määrittelystä vastaa Tampereen kaupunki ja operatiivisesta toiminnasta Tampereen Infra Oy (jäljempänä myös yhtiö). Kaupungin ja yhtiön (osapuolet) välinen työnjako kunnossapidon osalta on määritetty kaupunginvaltuuston (kv) päätöksessä (kv § 91/17.6.2019) ja osapuolten välisissä sopimuksissa

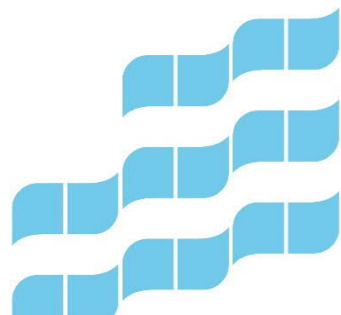

7.9.2023
23.6.2021TRE:3428/10.03.03/2023
TRE:4007/10.03.03/2021
PIRELY/4150/2021

(Liitteet 1 ja 2). Todettakoon, että kaupunginvaltuuston päätöksen mukaisella työnjaolla tavoitellaan osaltaan entistä parempaa ja yhtenäisempää laatutasoa, kun operatiivinen toiminta on koko kaupungin alueella keskitetty yhden toimijan (yhtiö) johdettavaksi. Kaupunginvaltuuston päätös ja siihen liittyen neljä (4) liitedokumenttia on toimitettu ELY-keskukselle tiedoksi 29.7.2022 (vastaus asiakirjapyyntöön pvm 28.7.2022).

Kunnossapidon järjestämisen kannalta kaupunki on jaettu erikokoisiin urakka-alueisiin ja Tampereen Infra Oy:llä on käytössä niin sanottu monituottaja-malli: osaa urakka-alueista hoitaa erillisiin hankintasopimuksiin pohjautuen palveluntuottajat itsenäisesti ja osalla alueista kunnossapito järjestetään siten, että kunnossapitoa suorittavat niin yhtiön oma henkilökunta ja kalusto kuin alihankkijatkin yhtiön työnjohdon alaisuudessa. Laatukriteerit ovat kaikilla urakka-alueilla yhtenevät. Kunnossapitoa ohjaavassa palvelusopimuksessa edellytetään jatkuvaa päivystystä talvikaudella, minkä tarkoituksena on varmistaa muun muassa keliolosuhteiden jatkuva tarkkailu ja kyky reagoida muutoksiin ja liikenteen tarpeisiin (esim. vikailmoitukset joukkoliikenteeltä).

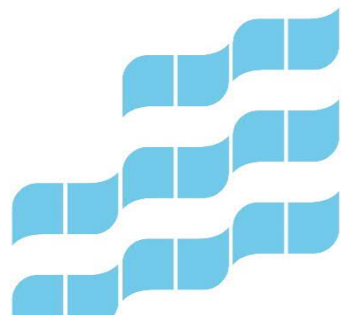
Kaupunki on järjestänyt palautekanavat muun muassa talvikunnossapitoa koskien. Palautetta voi jättää kunnossapidon palautejärjestelmään (Internet) tai Tampereen palvelupisteeseen (s-posti ja puhelin- sekä paikalla-asiointi). Lisäksi viranomaisilla ja esimerkiksi joukkoliikenteen yhdyshenkilöillä on päivystäjän suora puhelinnumero.

7.9.2023
23.6.2021TRE:3428/10.03.03/2023
TRE:4007/10.03.03/2021
PIRELY/4150/2021

- 3) Tampereen kaupunki ei ole tehnyt sellaisia päätöksiä, että tietty kadunosa pidettäisiin talvella kunnossa vain osittain tai tietyllä kadun osalla ei torjuttaisi liukkautta. Osan kevyen liikenteen reiteistä kunnossapitoluokaksi on sen sijaan määritetty B2, mikä tarkoittaa, että kyseinen väyläosuus ei ole talvikunnossapidon piirissä. Maastossa on tällöin yleensä vaihtoehtoinen talvikunnossapidon piiriin kuuluva (primäärinen) väyläyhteys. Kyse voi myös olla kapeasta jalkakäytäväyhteydestä, joka ei ole liikenteellisesti merkittävä ja jolla koneellinen talvikunnossapito on estynyt väylän kapeuden vuoksi.
- 4) Tampereen kaupungin rakennusjärjestyksessä on annettu kunnossapitolakia täydentäviä määräyksiä lumen poistamisen ja varastoinnin osalta (Tampereen kaupungin rakennusjärjestys, 27 §). Rakennusjärjestys on toimitettu ELY-keskukselle tiedoksi 29.7.2022 (vastaus asiakirjapyyntöön pvm 28.7.2022)

Todettakoon myös, että kaupungin ympäristönsuojelumääräyksissä on asetettu vaatimuksia muun muassa kunnossa- ja puhtaanapitotyitä (hiekanpoisto) koskien (Tampereen kaupungin ympäristönsuojelumääräykset, 16 §). Tampereen kaupungin ympäristönsuojelumääräykset on toimitettu ELY-keskukselle tiedoksi 29.7.2022 (vastaus asiakirjapyyntöön pvm 28.7.2022). Kaupungin ympäristönsuojelumääräyksiä on sittemmin päivitetty (kv § 38/20.3.2023). Nykyisin voimassa olevat ympäristönsuojelumääräykset ovat Internetistä saatavissa. Voidaan todeta, että edellä mainittu asiakohta (16 § Kunnossa- ja puhtaanapitotyöt) on säilynyt ennallaan.

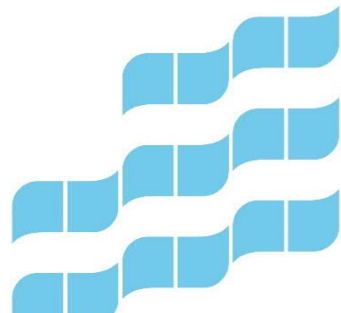

7.9.2023
23.6.2021TRE:3428/10.03.03/2023
TRE:4007/10.03.03/2021
PIRELY/4150/2021

Yleisten alueiden kunnossapitoa koskevassa (palvelu)sopimuksessa (Liite 2) on sovittu noudatettavaksi yleisten alueiden talvikunnossapidossa seudullisen tuotteistuksen kriteereitä (ks. kohta 1). Lisäksi kaupunki on laatinut ja hyväksynyt (yhdyskuntalautakunta) erillisen talvihoidon varautumissuunnitelman, jossa on määritelty, miten toimitaan voimakkaan tai poikkeuksellisen voimakkaan lumipyryn aikana. Talvihoidon varautumissuunnitelma on toimitettu ELY-keskukselle tiedoksi 29.7.2022 (vastaus asiakirjapyyntöön pvm 28.7.2022).

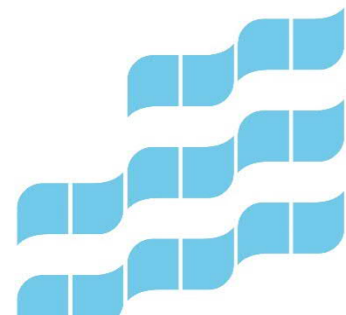
5) Kaupunki seuraa yleisten alueiden kunnossapidon tilaa, mukaan lukien jalan- kulku- ja pyöräväylät, seuraavasti:

- Kenttävalvonta (mm. päivystystoiminta ja tiestötarkastukset)
 - Päivystystoiminta 24/7
 - Keliolosuhteiden seuranta varten on talvikaudella järjestetty jatkuva päivystys. Päivystäjä seuraa keliennusteita ja säätilan kehittymistä sekä ennakoit tarvittavat toimenpiteet ja pitää näistä päiväkirjaa. Täsmällisiä kohdennettuja akuutteja toimenpiteitä varten on jatkuvasti varattuna yksittäisiä työkoneita, myös viikonloppuisin. Päivystävä työnjohtaja tekee päivystyskierroksia tarpeen mukaan.
- Pääosin yhtiön suorittama omavalvonta
 - Huomiot toimitetaan kaupungille pyydettyä tiedoksi, liitteenä on esimerkki omavalvontakierroksen huomioista (Liite 3 a ja b)
- Säännölliset videotallenteiset tiestötarkastukset

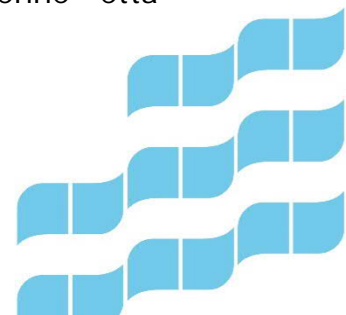
7.9.2023
23.6.2021TRE:3428/10.03.03/2023
TRE:4007/10.03.03/2021
PIRELY/4150/2021

- Työnjohto ja muut vastuuhenkilöt videokuvaavat väyliä valvontakierrosten yhteydessä. Lisäksi videotallenteita tuotetaan yksittäisistä kunnossapitoajoneuvoista työsuorittamisen yhteydessä
- Seuraamalla palautekanavia (palautteiden määrä ja laatu)
 - Erityisesti kunnossapidon palautejärjestelmä: https://is.ramboll.fi/tre_yllapito_palaute/
- Auraus- ja liukkaudentorjuntatoimenpiteiden esittäminen (avoin rajapinta)
 - Reaaliaikainen selainpohjainen karttapalvelu (kaupungin Internet-sivut)
 - Työkoneissa on GPS-seuranta, joka on tarjottavan palvelun edellytys
- Hiekanharjausten valmiusasteen ajantasainen raportointi (avoin rajapinta)
 - Lisäksi erilliset pistokoetarkastukset
- Viranomaisvalvonta
 - Katutilavalvonta valvoo kunnossapidon toteutumista palautteiden perusteella ja muun valvonnan yhteydessä
 - Huomautukset kadunpitäjälle ja/tai kiinteistöille
 - Liitteenä on esimerkin omaisesti kaupungin toimenpidepyynnöissä käyttämä kirjepohja (Liite 4)
- Talvikunnossapidon seurantaprojekti

7.9.2023
23.6.2021TRE:3428/10.03.03/2023
TRE:4007/10.03.03/2021
PIRELY/4150/2021

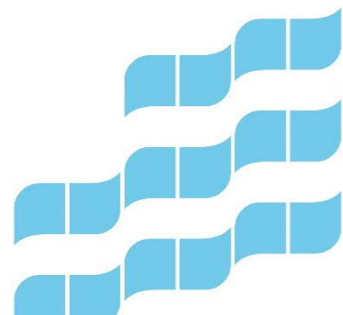
- Tampereen kaupunki on seurannut talvihoidon laatua, talviolosuh-
teiden vaikeutta sekä talvihoidon kustannuksia vuodesta 2001 läh-
tien
 - Osana seurantaprojektia järjestetään (vuosittainen) tyytyväisyysky-
sely
 - Liitteenä on esimerkin omaisesti talvikauden 2019–2020 seuranta-
raportti (Liite 5)
 - Muut yhteistyö- ja osallistumismenettelyt (ollut kehitteillä vuonna 2021)
 - Järjestäytymispalavereja on jo pidetty (vuoden 2021 tilanne). Ta-
voitteena oli, että yhtiö sopii yhteistyössä kaupungin edustajien
kanssa talvihoidon jatkuvasta seurannasta (menettelytavat) ja yh-
teisestä arvioinnista seuraavien sidosryhmien kanssa: liikennöitsi-
jät (joukkoliikenne), polkupyöräilijät ja jalankulkijat (esteettä-
myys).
 - Tämän jälkeen yhteistyömenettelyjä on kehitetty ja yhtiö
kokoontuu säännöllisesti ainakin seuraavien tahojen
kanssa: linja-autoliikenteen liikennöitsijät, katuraitiotien
kunnossapidon edustajat, Pirkanmaan jätehuolto, Tampe-
reen seudun pyöräliikenteen etua valvova yhdistys ja talvi-
pyöräilyn agenttitoiminnan ohjausryhmä.
- 6) Kaupunki (yhtiö) resursoi (talvi)kunnossapidon ja korjaustoimenpiteet seuraa-
vasti: Kaupunki on jaettu tarkoituksenmukaisiin kunnossapidon urakka-aluei-
siin. Kullekin urakka-alueelle on nimetty työnjohto (sekä liikenne- että

7.9.2023
23.6.2021TRE:3428/10.03.03/2023
TRE:4007/10.03.03/2021
PIRELY/4150/2021

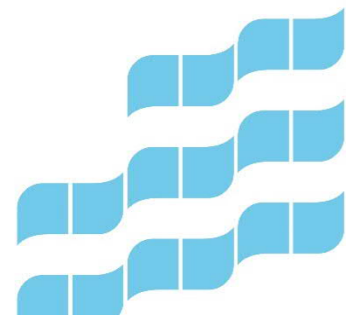
viheralueet). Lisäksi on nimetty päivystäjä, joka erityisesti tarkkailee keliennus- teita ja olosuhteiden kehittymistä ja hälyttää tarvittaessa kalustoa töihin vuoro- kaudenajasta riippumatta. Kaupunki on järjestänyt palautekanavat (erityisesti kunnossapidon palautejärjestelmä ja Tampereen palvelupiste). Työnjohtajat tarkkailevat kunnossapidon palautejärjestelmää jatkuvasti ja palautteiden edel- lyttämät toimenpiteet arvioidaan ja tarkastetaan tapauskohtaisesti. Kaupungin yleisten alueiden talvikunnossapidosta huolehtii parhaimmillaan samanaikai- sesti noin 100 työkoneyksikköä. Lisäksi osa alueista (mm. portaat) kunnossapi- detään niin sanotusti käsityönä. Työkonemäärän mitoituksen pohjana ovat ase- tetut laatukriteerit (seututuotteistus) ja kokemusperäinen tietotaito.

- 7) Kunnossapitotoimenpiteiden priorisointi perustuu kunnossapitoluokitukseen (ks. edellä kohta 1). Korjaustoimenpiteiden priorisointi mukaillee kunnossapito- luokitusta, mutta akuutteihin turvallisuutta vaarantaviin puutteisiin reagoidaan myös alemmalla väyläverkolla pikaisella aikataululla. Turvallisuutta vaaranta- vista puutteista mainittakoon esimerkkeinä jäinen alusta (liukkaus, esimerkiksi ns. pääkallokelii) ja näkemäesteet (lumikasat) esimerkiksi suojateiden läheisyy- dessä.
- 8) Kaupungilla ja yhtiöllä on ollut vireillä erityisesti seuraavat kehittämishankkeet:
- Yhteistyö Pirkanmaan ELY-keskuksen kanssa
 - Selvityksessä on ollut pyöräilyn (seudullisten) pääreittien yhtenäi- nen laatutaso yli hallintorajojen (kadunpito vs. tienpito)

7.9.2023
23.6.2021TRE:3428/10.03.03/2023
TRE:4007/10.03.03/2021
PIRELY/4150/2021

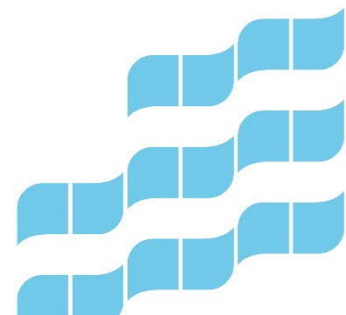
- Tarkasteluvaihtoehtoina ovat olleet erityisesti yhteishankinta ja/tai laatukriteerien yhtenäistäminen sekä aiempaa tiiviimmät yhteistyömallit ja osallistumismenettelyt.
- Tampereen kaupungin, yhtiön ja ELY-keskuksen edustajat ovat sittemmin yhdessä käyneet läpi koko kaupungin osalta kaupungin ja valtion (talvi)hoito- ja hallintorajat. Osapuolet ovat sopineet hoitorajamuutoksia siten, että hallintorajaan katsomatta väylille muodostuisi tienkäyttäjän kannalta mahdollisimman yhtenäiset väyläosuudet.
- Joukkoliikenteen, polkupyöräilijöiden ja jalankulkijoiden osallistumismenettelyjen parantaminen kunnossapidon jatkuvassa laadunarvioinnissa ja -seurannassa
 - Ks. edellä kohta 5)
- Tampereen kaupunkiseudun kävelyn ja pyöräliikenteen kehittämisselma 2.0
 - Laadukas väylien hoito ja ylläpito ympäri vuoden
 - Ohjelmassa on nostettu esille muun muassa reittikohtainen kunnossapito pyöräilyn seudullisilla pääreiteillä
- Tampereen kävelyn ja kaupunkielämän ohjelma 2030 sekä Tampereen pyöräliikenteen kehittämisselma 2030 (kaksi erillistä ohjelmaa)
 - Esimerkiksi kevään 2021 aikana järjestettiin teemakohtaisia työpaikkoja, joista yhden teemana oli Kesät talvet – toimiva kävely- ja

7.9.2023
23.6.2021TRE:3428/10.03.03/2023
TRE:4007/10.03.03/2021
PIRELY/4150/2021

pyöräily-ympäristö ympäri vuoden. Työpajojen tarkoituksena oli muun muassa tunnistaa yhdessä sidosryhmien kanssa keskeisimpiä kehitystarpeita (muun muassa talvikunnossapito), jotka myöhemmin on koostettu toimenpideohjelmaksi

- Tampereen Infra Oy:n sisäinen hanke kävely- ja pyöräilyväylien kunnossapidon kehittämiseksi
 - Hankkeessa selvitettiin muun muassa:
 - Talvikunnossapitokalusto- ja lisälaitehankintoja kiinnittäen huomiota muun ohella aurausterävaihtoehtoihin suhteessa saavutettavaan laatutasoon
 - Talvikunnossapidon reittisuunnittelun kehittämistä (esimerkiksi reittioptimoinnit)
- Hiekoitushiekan (seveli) kierrätys
 - Kaupunki selvittää pilotoinnein ja tutkimuksin hiekoitusmateriaalin kierrättämismahdollisuuksia
 - Pilotointeja ja tutkimuksia on jo toteutettu
 - Tavoitteena on ollut muun muassa selvittää, olisiko kierrätetty materiaali vähemmän särmikkäämpää kuin neitseellinen materiaali. Kaupungille on tullut jonkin verran palautetta polkupyörien rengasrikoista ja kotieläinten tassujen haavaumista.

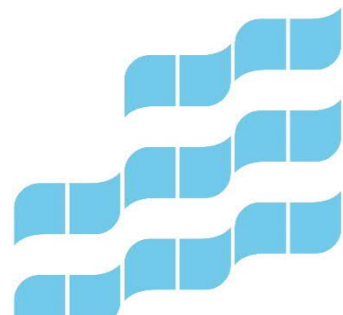

7.9.2023
23.6.2021TRE:3428/10.03.03/2023
TRE:4007/10.03.03/2021
PIRELY/4150/2021

B) Tampereen kaupungin vastaus kantelun ohessa toimitettua aineistoa koskien Tampereen kaupunki on tutustunut kantelun liitteenä olleeseen aineistoon (valokuvat ja videot). Aineistosta on tunnistettavissa ainakin seuraavat tyyppiesimerkit:

- Väyläosuus tai väylän osa auraamatta (esim. Arkkitehdinkatu, Hervannan vv)
- Lumitila täyttynyt ja kulkuväylä kaventunut (esim. 130)
- Väylällä lumikasa (esim. Aleksis Kiven katu, Hervannan vv)
- Väylän pinnalla epätasaisuutta (esim. Insinöörinkatu, Juvankatu)
- Väylällä pistemäisesti "kynnys" tai muu vastaava este kuten auraustyön seurauksena tai muulla tavoin kulkeutuneita lumikokkareita (esim. Esteettömyys, Hervannan vv, Insinöörinkatu)
- Väylällä sohjoa tai irtolunta ohuelti (esim. Hatanpään valtatie, Hervannan vv)
- Väylällä jäistä polannetta (esim. Hepolamminkatu, Hervannan vv, Lokintaival, Teiskontie)
- Jalankulkunappien ja linja-autopysäkkikatosten saavutettavuus (lidesranta, Pispalan vlt)
- Väylän pinta osin lammikoitunut sulamisvesien vuoksi, yksittäisiä tapauksia (esim. Hämeenkatu, Teiskontie).

Yleisesti voidaan todeta, että valtaosa aineistosta liittyy tavalla tai toisella lumen auraukseen ja poistoon. Aineiston laajuuden takia kaupunki ei ole arvioinut yksittäisen väylän tilaa yksittäisenä ajankohtana suhteessa käynnissä olleisiin

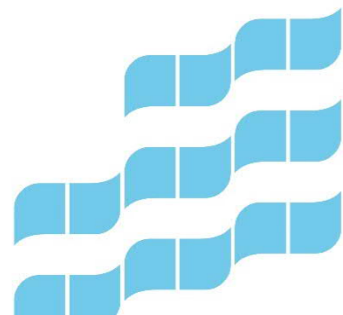

7.9.2023
23.6.2021TRE:3428/10.03.03/2023
TRE:4007/10.03.03/2021
PIRELY/4150/2021

kunnossapitotoimenpiteisiin (vrt. kunnossapidon toimenpideajat) vaan keskittyy lausunnossaan arvioimaan kokonaisuutta yleisellä tasolla.

Todettakoon, että aineiston pohjalta on täysin kiistatonta, että yksittäisillä väyläosuuksilla on ollut liikkumisen kannalta yksittäisiä merkittäviäkin puutteita tiettyinä ajankohtina. Aineistosta on yleisesti todettavissa, että pääosin kuvatuissa tilanteissa kyse on laatupoikkeamasta rajallisella väyläosuudella tai katupoikkileikkauksen osassa. Monessa aineistoon liitetystä tilanteesta laatupoikkeamaa ei ole lainkaan kuvan perusteella todennettavissa. Kyse voi olla esimerkiksi sellaisesta tilanteesta, jossa laatupoikkeamaa ei asetettuihin kriteereihin (esim. sallittu epätasaisuus) nähden ole, mutta käyttäjäkokemus saattaa silti olla heikompi kuin tavanomaisesti. Toisaalta kyse voi myös olla tilanteesta, jossa esimerkiksi lumisateen jälkeen kadun ajorata on aurattu, mutta ajoradasta reunatuella erotetun kevytväylän osalta toimenpiteet ovat vielä kesken.

Talvikausi 2020–2021 oli selvästi tavanomaista lumisempi: Kokonaislumimäärä oli kaupungin järjestämän seurannan mukaan 139 cm, joka on esimerkiksi puolitoistakermainen seitsemään edeltäneeseen talvikauteen nähden. Kaupungin lumenvastaanottopaikoille toimitettiin yhteensä lumikuormia yli 20 000 kpl, määrä on noin puolitoista–kaksinkertainen tavanomaiseen talveen nähden. Käytännössä talven lumisuus näkyi rakennetussa ympäristössä lumitilojen täyttymisenä, lumikasoina ja aurausvalleina, kaventuneina liikennetiloina ja lumipolanteina. Kyseisen talvikauden kaltaisissa olosuhteissa väylille muodostuu poikkeamia, jotka ajoittuvat erityisesti jatkuvien lumisateiden yhteyteen, mutta myös niiden jälkeiseen aikaan, kun väyläverkolla

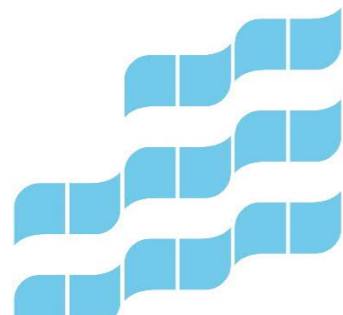

7.9.2023
23.6.2021TRE:3428/10.03.03/2023
TRE:4007/10.03.03/2021
PIRELY/4150/2021

tehdään lumen lähisiirtoja ja lumen poiskuljetuksia lumenvastaanottopaikoille sekä muita niin sanottuja jälkisiivoustoimenpiteitä.

Tampereen kaupungin kunnossapitovastuulla on katuja noin 750 ajoratakilometriä ja kävely-/pyöräteitä sekä jalkakäytäviä yhteensä yli 1 000 km. Kuvatun kaltaiset talviolosuhteet johtavat siihen, että säännöllisestä ja organisoidusta kunnossapitotoiminnasta huolimatta puutteita esiintyy erityisesti alempiluokkaisella väyläverkolla (erityisesti pitkittyneet toimenpideaajat), mutta myös ylempiluokkaisella väyläverkolla. Havaittuja puutteita korjataan niin omavalvontaan kuin erillisiin pyyntöihin (palautekanavat) ja kehotuksiin pohjautuen. Tavoitteena on saada korjattua puutteellisuudet kohtuullisessa ajassa erityisesti keskeisillä kulkuväylillä – kuten joukkoliikennereiteillä ja pyöräilyn pääreiteillä.

Tampereen kaupunki pyytää ELY-keskusta asiaa harkitessaan kiinnittämään huomiota katualueiden kunnossapitoa säätelevään kunnossapitolakiin (31.8.1978/669). Lain lähtökohta on, että väylät pidetään liikenteen tarpeiden edellyttämässä tyydyttävässä kunnossa. Huomionarvoista on muun muassa se, että kunnossapidon sopimuksissa kuvattu laatutaso on vähintään hyvä ja pääosin kiitettävä. Käytännössä tämä tarkoittaa sitä, että vaikka sopimuksen laatuvaatimukseen ei kaikilta osin päästäisikään, täyttyy lain edellyttämä tyydyttävä taso ja pääsääntöisesti tyydyttävä taso ylitetään. Sopimuksissa kuvattu laatutaso on tavoitteena perusteltavissa, sillä Tampereen kaupungilla on strategisena tavoitteena muun muassa kestävien liikkumismuotojen kulkuta-
paosuuden kasvattaminen.

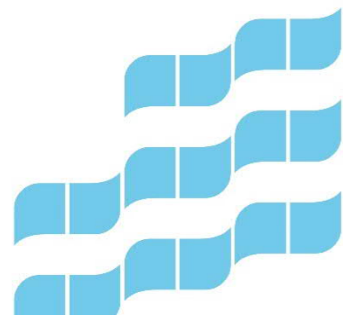
7.9.2023
23.6.2021TRE:3428/10.03.03/2023
TRE:4007/10.03.03/2021
PIRELY/4150/2021

On täysin selvää, että mittavien lumisateiden myötä väyläverkolla on ollut täysimittaiset toimenpiteet käynnissä, mutta hetkellisesti tilanne voi maastossa olla kuva-aineiston mukainen (esimerkiksi väylä tai sen osa auraamatta). Kuten edellä on todettu, merkittävässä osassa kuvatuista tilanteista kyse on laatupoikkeamasta rajallisella väyläosuudella tai katu-poikkileikkauksen osassa muun poikkileikkauksen tai väyläosuuden ollessa kohtuullisessa kunnossa.

Talvikaudella 2020–2021 talvikunnossapidon asiakastyytyväisyys oli kaupungin järjestämän kyselyn mukaan 2,38 asteikolla 0...5 (0=erittäin huono...5=erittäin hyvä). Kyselyn mukaista tyytyväisyyttä voidaan menneen talvikauden osalta pitää kohtuullisen hyvänä, sillä seurantahistorian perusteella tiedetään, että kunnossapitotarpeiden näkökulmasta arvioiden erittäin helppoina talvina (esim. talvikausi 2019–2020) saavutettava tyytyväisyystaso on vastaavan kyselyn mukaan noin 3. Taulukossa 1 on esitetty tyytyväisyyskyselyn tulos vastaajien pääasiallisen liikkumismuodon mukaan. Kuten tuloksista havaitaan, kyselyyn vastanneiden pääasiallisesti kävellen ja pyörällä liikkuvien henkilöiden kokema tyytyväisyys ei olennaisesti poikkea suhteessa muihin liikkumismuotoihin.

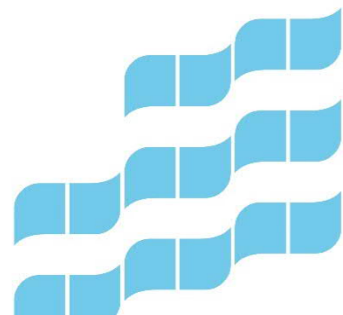
Liikkumismuoto	Laatu	Toimenpideaika	Kokonaistyytyväisyys
Autolla	2,43	2,43	2,43
Kävellen	2,37	2,36	2,37
Polkupyörällä	2,28	2,31	2,29
Joukkoliikenteellä	2,16	2,04	2,10

Taulukko 1. Tyytyväisyys talvikunnossapitoon pääasiallisen liikkumismuodon mukaan.

7.9.2023
23.6.2021TRE:3428/10.03.03/2023
TRE:4007/10.03.03/2021
PIRELY/4150/2021

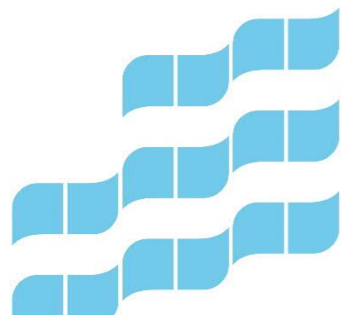
Lopuksi kaupunki toteaa, että se on käynyt kantelun aineiston vielä erikseen yhtiön edustajien kanssa läpi ja aineistosta esille nousevia puutteita ja niiden muodostumista ehkäiseviä toimenpiteitä on käyty läpi seuraavaan talvikauteen (2021–2022) valmistauduttaessa ja ne on huomioitu muun muassa toiminnan suunnittelussa, henkilöperehdytyksissä, kalusto- ja alihankinnoissa ja reittisuunnittelussa. Erityisesti kaupunki ja yhtiö ovat kiinnittäneet ja kiinnittävät jatkossakin huomiota suojatieyhteyksien esteettömyyteen, sillä vähäisenkin epätasaisuus saattaa hankaloittaa oleellisesti esimerkiksi pyörätuolilla tai rollaattorilla liikkuvien henkilöiden kulkemista. Lisäksi on kiinnitetty ja kiinnitettävä huomiota korkealuokkaisten eroteltujen kävely- ja pyöräteiden kunnossapitoon väylän koko leveydeltä sekä toimenpiteiden mahdollisimman kattavaan yhdenaikaisuuteen ajoradoilla ja niihin rajautuvilla jalankulku- ja pyöräteillä, jotta ajoradan lumista kävely- ja pyöräteille kertyvä auravalli saadaan poistettua mahdollisimman pian ajoradan aurauksen jäljiltä. Osaltaan käytännön kunnossapitoa hankaloittavana tekijänä on huomioitava myös muun väyläverkon liittyminen katuraitiotiekäytävään erityisesti toimenpiteiden yhteen sovittamisen näkökulmasta. Asiaan on kiinnitetty erityistä huomiota kokoontumalla säännöllisesti katuraitiotien kunnossapitäjien kanssa (aktiivinen vuoropuhelu). Myös suunnitteluratkaisuilla (katusuunnittelu) on saatu parannettua yksittäisten merkittävien väyläosuuksien kunnossapidettävyyttä. Lisäksi voidaan todeta suunnittelun ja kunnossapidon välisen yhteistyön ja vuoropuhelun parantuneen viime vuosina.

7.9.2023
23.6.2021TRE:3428/10.03.03/2023
TRE:4007/10.03.03/2021
PIRELY/4150/2021

C) Tampereen kaupungin selvitys koskien talvikunnossapidon järjestämistä talvikausilla 2021–2022 ja 2022–2023

Viitaten ELY-keskuksen selvityspyyntöön kaupunki toteaa, että kyseisillä talvikausilla talvikunnossapito on järjestetty pääpiirteittäin vastaavalla tavalla kuin edellä on kuvattu. Merkittävimpinä uudistuksina ja/tai lisäyksinä aiempaan nähden todettakoon talvikunnossapidon rahoituksen erittäin merkittävä lisääminen, pyöräilyn pääreittien reittikohtainen kunnossapito ja talvipyöräilyn agenttitoiminta. Voidaan myös mainita, että talvikunnossapidon raportointia on lisätty. Lisäksi yhtiöllä on palveluksessaan työnjohtaja, joka suorittaa säännöllistä pyöräväylien laaduntarkkailua pyöräilemällä väyläverkolla säännöllisesti. Pyöräilyn pääreittien reittikohtaiseen kunnossapitoon siirryttiin talvikaudella 2022–2023, jolloin myös käynnistyi pyöräilyagenttitoiminta. Pyöräilyagenteiksi valittiin yhteensä 150 henkilöä. Henkilöt suorittivat neljällä (4) erikseen valitulla pyöräilyreitillä viikoittaista laadunarviointia. Seuraavassa on esitetty talvikausikohtaisesti Tampereen kaupungin selvitys kummankin talvikauden osalta.

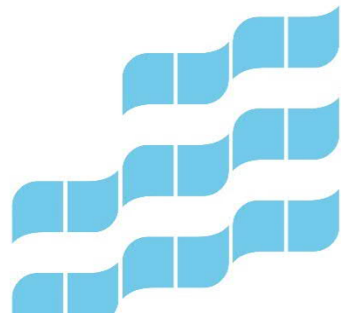
7.9.2023
23.6.2021TRE:3428/10.03.03/2023
TRE:4007/10.03.03/2021
PIRELY/4150/2021

Selvitys talvikaudesta 2021–2022

Talvikauden kokonaislumimäärä oli kaupungin järjestämän seurannan mukaan 161 cm. Seurannan perusteella aurauksen vaikeusasteeksi muodostui 3,1 kymmenen (10) edeltäneen talvikauden keskimääräisen lumen aurauksen vaikeusasteen ollessa 2,5. Kaupungin lumenvastaanottoaikoille toimitettiin yhteensä lumikuormia noin 35 000 kpl, määrä on noin kolminkertainen tavanomaiseen talveen nähden. Talvikausi muistetaan ”lumitalvena” useiden lumisadepäivien ja runsaan lumikertymän vuoksi.

Liukkaudentorjunnan osalta (vaikeusaste 3,2) talvikausi oli seurannan mukaan selvästi keskimääräistä vaikeampi (10 edeltäneen talvikauden keskiarvo: 2,7). Myös työjohto arvioi talvikunnossapitotyön vaikeusasteen merkittävästi keskimääräistä haastavammaksi. Talvikauden vaikeusasteeksi muodostui 2,8 kymmenen (10) edeltäneen talvikauden keskiarvon ollessa 2,1. Talvikausi oli talvikunnossapidon kannalta olosuhteiltaan huomattavasti keskimääräistä vaikeampi.

Kaupunki huomautti talvikaudella yhtiötä talvikunnossapidon kokonaispalvelun poikkeamista. Haasteita oli toimenpiteiden laadun (laatu ja toimenpideajat) ohella muun muassa tiedottamisessa ja palautteen hallinnassa. Talvikunnossapitoa koskien palautteita tuli kaupungille runsaasti. Talvikauden tyytyväisyyskyselyn tulos (noin 1,8) jäi talvikauden vaikeuden perusteella määritettävää odotusarvoa (noin 2,1) alhaisemmaksi. Tyytyväisyyskyselyn tulos tukee kaupungin havaintoja: vaikeasta talvikaudesta huolimatta kunnossapitotoimenpiteiden laadussa jäi paikoin selvästi parantamisen varaa.

7.9.2023
23.6.2021TRE:3428/10.03.03/2023
TRE:4007/10.03.03/2021
PIRELY/4150/2021

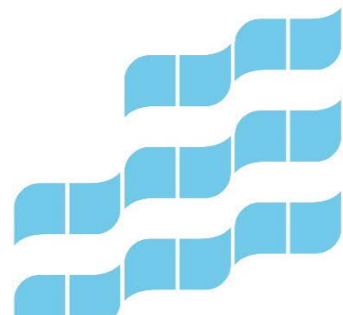
Talvikauden jälkeen kaupunki neuvotteli yhtiön kanssa kunnossapidon kokonaistilanteesta ja osana neuvotteluja päädyttiin lisäämään kunnossapidon rahoitusta merkittävästi (1 M€). Valtaosa lisärahoituksesta kohdennettiin talvikunnossapitoon.

Selvitys talvikaudesta 2022–2023

Talvikauden kokonaislumimäärä oli kaupungin järjestämän seurannan mukaan 128 cm. Seurannan perusteella aurauksen vaikeusasteeksi muodostui 2,6 kymmenen (10) edeltäneen talvikauden keskimääräisen lumen aurauksen vaikeusasteen ollessa 2,4. Kaupungin lumenvastaanottoaikoille toimitettiin yhteensä lumikuormia hieman alle 20 000 kpl.

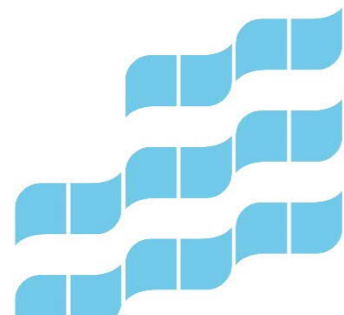
Liukkaudentorjunnan osalta (vaikeusaste 3,5) talvikausi oli seurannan mukaan merkittävästi keskimääräistä vaikeampi (10 edeltäneen talvikauden keskiarvo: 2,8). Työnjohto arvioi talvikunnossapitotyön vaikeusasteen tavanomaiseksi (1,3). Talvikauden vaikeusasteeksi muodostui 2,4. Kaupungin seurannan mukaan talvikausi oli talvikunnossapidon osalta jonkin verran keskimääräistä haastavampi.

Talvikauden tyytyväisyyskyselyn tulos (noin 2,4) oli talvikauden vaikeuden perusteella määritettävää odotusarvoa (noin 2,3) parempi. Tyytyväisyyskyselyn tulos tukee kaupungin havaintoja: talvikunnossapito onnistui kohtuullisen hyvin ja koko kaupungin alueella talvikunnossapito oli aiempaa tasalaatuisempaa.

7.9.2023
23.6.2021TRE:3428/10.03.03/2023
TRE:4007/10.03.03/2021
PIRELY/4150/2021

Kaupunki arvioi, että suhteellisen hyvää onnistumista talvikunnossapidossa selittävät osaltaan yhtiön suorittamat uudistukset operatiivisessa toiminnassa, esimerkkeinä mainittakoon alueurakkakilpailutukset/-uudistukset ja siirtyminen pyöräilyn pääreiteillä reittikohtaiseen talvikunnossapitoon. Kaupunki ja yhtiö käynnistivät yhteistyössä myös niin sanotun polkupyöräagenttitoiminnan, josta saatiin laajalti positiivisia kokemuksia. Liitteenä (Liite 6) on kaupungin laatima kooste agenttien antamien viikkopalauteiden (talvikausi) sekä erillisen palautekyselyn vastauksista. Agenttien viikkokohtaisten arviointien pohjalta voidaan todeta, että neljällä (4) eri reitillä talvikauden yleisarvosanojen keskiarvo vaihteli välillä 3,5...3,9 (1=heikoin arvosana...5=paras arvosana).

7.9.2023
23.6.2021

TRE:3428/10.03.03/2023
TRE:4007/10.03.03/2021
PIRELY/4150/2021

Tampere 7.9.2023

Kimmo Myllynen

Infrahallintapäällikkö
Tampereen kaupunki
Kaupunkiympäristön palvelualue

LIITTEET

Liite 1	Sopimus teknisten palvelujen järjestämisestä	10 sivua
Liite 2	Kunnossapidon palvelusopimus, yleiset alueet	33 sivua
Liite 3a	Omaavontakierroksen 3.1.2021 raportti	5 sivua
Liite 3b	Omaavontakierroksen 3.1.2021 raportti	7 sivua
Liite 4	Toimenpidepyyntö, kirjepohja	1 sivu
Liite 5	Talvikauden 2019–2020 seurantaraportti	48 sivua
Liite 6	Pyöräilyagenttitoiminta, kooste palautteista	31 sivua

